

6. Vesiensuojelua arjessa

Opetusmateriaali yläkoululaisille

Paimionjoki – matka mullasta merelle

6. Vesiensuojelua arjessa

Mistä videossa on kyse?

Videolla Luontoliiton Itämeri-ryhmän hankekoordinaattori Lilli Tikkanen kertoo, miten jokainen voi omilla arjen valinnoillaan vaikuttaa vesistöjen ja meren hyvinvointiin. Videolla käsitellään muun muassa roskien keräämistä, kestävää kuluttamista, ympäristöystävällisiä elämäntapoja sekä sitä, miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa yksin ja yhdessä muiden kanssa.

6. Vesiensuojelua arjessa

Videolla esiin tulevat kysymykset

1. Miksi muoviv roskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)
2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)
3. Mitä on hyvä huomioda vaatteita hankittaessa? (02:01)
4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)
5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)
6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)
7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

5. Saaristomeri ympäristömuutoksen ristiaallokossa

Katsokaa videosarjan viides osa ja keskustelkaa siitä alla olevien kysymysten avulla. Video on kestoltaan noin 5 minuuttia pitkä. Voitte katsoa videon kahteen kertaan ja toisella katselukerralla pysäyttää videon aina merkityn kellonajan kohdalla.

1. Miksi muoviv roskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)

1. Miksi muoviroskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)

Videon vastaus

Roska maalla päättyy usein myös mereen. Muoviroskat ovat haitallisia meriluonnolle ja merieliöille, koska ne hajoavat ajan myötä mikromuoveiksi meressä.

Syventävä tieto

Muovi ei häviä luonnosta nopeasti, vaan se hajoaa vähitellen pieniksi mikromuoveiksi. Eläimet voivat sotkeutua muoviroskiin tai niellä niitä vahingossa. Siksi roskien kerääminen auttaa suojelemaan sekä vesistöjä että niiden eliöitä.

2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)

2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)

Videon vastaus

Meren hyvinvointiin voidaan vaikuttaa omilla arjen valinnoilla. Kasvisruoan suosiminen, turhan kuluttamisen välttäminen ja jätteiden asianmukainen kierrätys vähentävät ympäristön kuormitusta. Myös liikkumisessa kannattaa suosia kävelyä, pyöräilyä tai joukkoliikennettä aina kun mahdollista. Lisäksi puutarhassa ja luonnossa kannattaa välttää tarpeetonta torjunta-aineiden käyttöä.

Syventävä tieto

Kasvisruoan suosiminen voi vähentää ympäristön kuormitusta, koska sen tuottamiseen tarvitaan yleensä vähemmän peltotilaa, lannoitteita ja energiaa kuin eläinperäisen ruoan tuotantoon. Myös turhan tavaran ostamisen välttäminen, tavaroiden pitkä käyttöikä ja kierrätys auttavat säästämään luonnonvaroja ja vähentämään jätteen määrää. Nämä valinnat voivat tukea myös vesistöjen ja meren hyvinvointia.

Huom.

Lihaa ei tarvitse jättää kokonaan pois. Jo sen määrän vähentäminen voi pienentää ympäristövaikutuksia.

3. Mitä on hyvä huomioida vaatteita hankittaessa? (02:01)

3. Mitä on hyvä huomioda vaatteita hankittaessa? (02:01)

Videon vastaus

Vaatteita hankittaessa kannattaa ensin pohtia, onko uudelle vaatteelle todella tarvetta. Uuden ostamisen sijaan vaatteiden voi joskus lainata tai hankkia käytettynä. Jos uusi vaate on tarpeellinen, kannattaa suosia laadukkaita, pitkäikäisiä ja korjattavia tuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan ympäristömerkittyjä vaatteita.

Syventävä tieto

Jokaisen uuden vaatteiden valmistaminen vaatii materiaaleja, vettä ja energiaa. Ympäristöä voi säästää ostamalla vain tarpeeseen, suosimalla käytettyjä vaatteita ja pitämällä vaatteista hyvää huolta. Mitä pidempään vaate on käytössä, sitä pienempi sen ympäristövaikutus yleensä on.

Huom.

Kaikkien vaatteiden ei tarvitse olla ympäristömerkittyjä. Jo se, että ostaa vähemmän, käyttää vaatteita pidempään ja suosii tarvittaessa käytettyjä vaatteita, vähentää ympäristökuormitusta merkittävästi.

4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)

4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)

Videon vastaus

Jokaisen ihmisen teoilla on vaikutusta ympäristöön. Ympäristöongelmien ratkaiseminen ei kuitenkaan ole yhden ihmisen vastuulla, vaan tarvitaan yhteistyötä. Siksi kannattaa toimia yhdessä muiden kanssa esimerkiksi kavereiden, oppilaskunnan tai luonnonsuojelujärjestöjen kautta.

Syventävä tieto

Yhden ihmisen teot voivat tuntua pieniltä, mutta monet pienet teot yhdessä voivat saada aikaan suuria muutoksia. Esimerkiksi roskien kerääminen, kierrätys ja ympäristöstä huolehtiminen voivat innostaa myös muita toimimaan samalla tavalla. Yhdessä tekemällä voidaan saada aikaan enemmän kuin yksin.

Huom.

Yksittäinen teko ei ehkä muuta maailmaa, mutta miljoonat samanlaiset teot voivat muuttaa sitä merkittävästi.

5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)

5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)

Videon vastaus

Luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä voi löytää esimerkiksi ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöistä. Myös omasta lähipiiristä voi löytyä samanhenkisiä ihmisiä, kun ottaa aiheen puheeksi. Lisäksi sosiaalisen median kautta tai verkosta etsimällä voi löytää paikallisia ryhmiä, tapahtumia ja vapaaehtoistoimintaa.

Syventävä tieto

Monet luonnosta kiinnostuneet osallistuvat esimerkiksi siivoustalkoisiin, luontokerhoihin, retkille tai ympäristöjärjestöjen toimintaan. Myös koulun oppilaskunta tai erilaiset ympäristöprojektit voivat olla hyvä tapa tutustua uusiin ihmisiin ja vaikuttaa yhdessä.

Huom.

Luonnon puolesta ei tarvitse toimia yksin. Samanhenkisten ihmisten kanssa ympäristöteot voivat olla sekä tehokkaampia että hauskenpia.

6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)

6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)

Videon vastaus

Ympäristöasioista kannattaa keskustella rohkeasti myös kotona. Vanhemmille voi ehdottaa yhteisiä haasteita, kuten roskien keräämistä tai kasvisruokaviikkoa. Ympäristöaiheisiin voi tutustua yhdessä esimerkiksi videoiden, kirjojen, tapahtumien tai luontoretkien avulla.

Syventävä tieto

Perheessä tehtävät valinnat vaikuttavat esimerkiksi ruokailuun, kulutukseen, liikkumiseen ja energiankäyttöön. Keskustelemalla ympäristöasioista voidaan lisätä tietoa ja löytää yhdessä keinoja vähentää ympäristökuormitusta. Yhteiset tavoitteet, kuten ruokahävikin vähentäminen, energian säästäminen tai luonnossa liikkuminen, voivat auttaa muuttamaan hyvät ajatukset käytännön teoiksi.

Huom.

Ympäristöasioista ei tarvitse olla aina samaa mieltä. Tärkeintä on keskustella avoimesti, kuunnella toisia ja etsiä yhdessä ratkaisuja. Toisten syyllistämisen sijaan kannattaa kannustaa, jakaa tietoa ja näyttää itse hyvää esimerkkiä.

7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

Videon vastaus

Ympäristöasioihin voi vaikuttaa monella tavalla. Mielenpitoitään voi tuoda esiin esimerkiksi kirjoittamalla mielipidekirjoituksia tai ottamalla yhteyttä päättäjiin. Vaikuttamaan pääsee myös koulun oppilaskunnassa, nuorisovaltuustossa tai järjestötoiminnassa. Lisäksi kavereiden kanssa voi järjestää erilaisia tempauksia ja tapahtumia, jotka lisäävät tietoisuutta ympäristöasioista.

Syventävä tieto

Ympäristöasioihin voi vaikuttaa myös yhdessä muiden kanssa. Esimerkiksi oppilaskunta, nuorisovaltuusto, ympäristöjärjestöt ja erilaiset tapahtumat tarjoavat mahdollisuuksia toimia ympäristön hyväksi. Kun ihmiset tekevät yhteistyötä, heidän äänensä kuuluu paremmin ja vaikutukset voivat olla suurempia kuin yksin toimittaessa.

Huom.

Toisten syyllistäminen harvoin auttaa ympäristöasioissa. Sen sijaan oma esimerkki, tiedon jakaminen ja kannustaminen voivat innostaa myös muita toimimaan ympäristön hyväksi.

Voiko yksi ihminen vaikuttaa?

Pienet teot, suuret vaikutukset

Yksittäisen ihmisen vaikutus voi tuntua vähäiseltä, mutta jos jokainen pitäisi omaa panostaan merkityksettömänä, ympäristön hyväksi tehtäisiin paljon vähemmän. Pienet teot muuttuvat suuriksi vaikutuksiksi, kun niitä tehdään yhdessä.

Vaikka Suomi on pieni maa ja omat valinnat voivat tuntua maailman mittakaavassa vähäisiltä, jokainen suomalainen on yksi maapallon asukkaista muiden joukossa. Samalla tavoin myös muiden maiden asukkaiden pienet teot muodostavat yhdessä merkittävän vaikutuksen ympäristön tulevaisuuteen.

Voiko yksi ihminen vaikuttaa?

Vaikuta rakentavasti

Vaikuttaminen ei aina tarkoita suuria tekoja. Joskus ympäristöaiheinen keskustelu, tapahtuma tai sosiaalisen median julkaisu voi innostaa muita toimimaan ja lisätä tietoisuutta tärkeistä asioista.

Toisten syyllistäminen tai moittiminen harvoin saa ihmisiä muuttamaan toimintaansa. Usein oma esimerkki, rakentava keskustelu ja myönteinen kannustaminen ovat tehokkaampia tapoja vaikuttaa.

